

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Reg. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

strenuſque operarios, licet regula
pœnitentias certas non præſcribat;
minimè tamen eas neglexiſſe, aut eti-
amnum negligere. Nos interim ex par-
te noſtra, partim mirabimur tantum
illorum fervorem, qui indiſcretus dici
non debet, cum eos obedientia duxe-
rit: præterquam quòd is, qui perpen-
dit, quanta inconsideratè egerit con-
tra Deum, non conſideret aliquando,
quid agat contra ſe: partim illos imi-
rabimur pro modulo noſtro; ad quod
allegatæ rationes nos valebunt impel-
lere; duo tamen extrema devitantes;

unum ne nimio rigore, & indiſcrete,
contra aut præter obedientiam exor-
bitemus, alterum, ne amore proprio
excoecati, in teneritudinem nimis de-
licatam declinemus, imaginem ſuam
nobis dum vegeti ac ſani ſumus, nos
exiguas, & ſolitas corporis afflicti-
ones ferre non poſſe; ſed contra om-
nem panicum horrorem, animum ob-
firmemus, & quantum obedientia, &
Superiorum conſenſus ſinit, liben-
ter earnem edomemus, ut uti-
litates prædictas re-
feramus.

REGULA V. SUMMARI
DE CONFESIONE.

EXHORTATIO I.
IN REGULAM V. SUMMARI.

Profert commoda & encomia exercitiorum ſpiritualium
S. IGNATII.

THEMA.

*Ecce ego lactabo eam, & ducam in ſolitudinem & loquar ad
cor ejus. Oſea. 2. 14.*
VEL EX REGULA.

Uemadmodum Deus
olim Synagogam
Hebræorum in tri-
plicem duxit ſolitu-
dinem, ita videret
nos pariter in tripli-
cem ſolitudinem inducere, nam 1. eam

in Aegypto turbis & idolis commiſtam
eduxit in ſolitudinem ac defertum Si-
nai, ut ibidem legem ac religionem
obteneret, atque ita à Deo in Sponſam
id eſt in Dei Eccleſiam ac Rem publi-
cam aſſumeretur, 2. Rurſus idem deus
eamdem Synagogam Iſraëliticam è
captivi-

captivitate Babylonica, è turba Assyriorum, Medorum, & Persarum, Chaldaeorum ac Parthorum, (inter quos captiva & dispersa vagabatur) eduxit in solitudinem, quâ itur in Idumæam & Jerusalem; ut per illam in patriam sedem & religionem, quasi in solitudinem reduceretur; 3. Deus per Christum Dominum eundem populum è captivitate diaboli redemit, liberavit, & in veram novæ legis Ecclesiam, tanquam in solitudinem induxit: in hac enim Sancta Ecclesia unitas & solitudo fidei & religionis reperitur, sicut è contra apud Idololatrias, & Hereticos multitudo ac confusio, uti Deorum ita & errorum cernitur.

Charissimi, quod olim Deus præstitit Israëlitis; id hodie dum præstat animabus nonnullis ab æterno electis & prædestinatis, atque etiam, ut confidimus, nobis. Nam 1. eduxit nos è gentilitate in solitudinem veræ Ecclesiæ per Baptismum. 2. Eduxit nos ex Ægypto mundi hujus & ex Babylonica captivitate Diaboli in solitudinem religiosam velut in Jerusalem, ut ipsi serviremus; & 3. in religione à colloquiis & turbis nos secernit, ut soli in silentio & quiete, animæ nostræ salutem vacemus, meditationibus rerum Divinarum insistant, peccata expiemus, meliora proponamus, atque ita vererem hominem exuentes novum omnino induamus.

Quomodo autem hoc Deus efficiat, & quid à nobis vicissim in

hac solitudine præstandum requirat, in præsentiarum exponemus.

I. *Eccè ego lactabo eam. L. c. v. 14.*
Lactatio.
Deus ut populum Israëliticum ad suum cultum & amorem perduceret, eum manna, colore & sapore lacti non abssimili, in deserto pavit & lactavit, atque ita eum ad se allexit; unde etiam lactare, idem significat, quod allicere, & veluti lacte inescare; sic Proverb. 1. *Fili mi, si te lactaverint peccatores, ne acquisiscas eis.* Hæc ratione quoque Christus Dominus lactat & inescat mentes mortalium, & ad sui sequelam allicit. Ita lactavit Magdalenam; ut opes, delicias, veneres, & quidquid in mundo erat, fastidiret, ut famam & judicia Phariseorum contemneret; qui eam, dum in publico convivio Christi pedes lacrymis lavaret, capillisque tergeret, velut decepram ac insanam despiciebant.

Ita Deus lactavit primos Christianos & Martyres, ut dulcedine Divinæ consolationis & amore Christi pro eis crucifixi illecti, imò ebrii procurrerent ad martyria, ambirent ignes, bestias, cruces, ac in ipsis carastis, craticulis & ignibus exultarent, Tyrannisque & tortoribus insultarent, ut videre est in vita SS. Martyrum Ignatii, Laurentii, Vincentii, Agathæ & aliorum. Sic Deus lactavit S. Antonium, Hilarionem, Franciscum, Dominicum, Benedictum; totque nobiles & divites, qui spretis sæculi oblectamentis, reli-

religiosam & austeram poenitentia vitam amplexi sunt, & indes amplectuntur, quos mundani deceptos, imò fatuos æstimant atque explodunt.

An non & vos, Charissimi, lactavit Dominus? an non vos allexit, vocavit, attraxit; dicens *Sequere me? & Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, qua habes, & da pauperibus, & veni sequere me?* Matth. 19. Si non allexit, cur Patrem & matrem, fratres & sorores deseruistis, & in hanc domum confugistis? nullus profectò mortalium ad id vos inducere potuisset; pueris aliquid nullo negotio persuaderetur, sed ætatem 18. 19. vel 20. annorum adeptis, quis hæc persuadeat?

An non vos lactavit spe præmii cælestis: *Et habebis thesaurum in cælo? L. c. Et qui reliquerit domum, & Patrem & matrem &c. census plura accipiet, & vitam æternam possidebit.* Matth. 19. Marci 10.

Verè igitur vos lactavit, & ad hanc tyrocini domum suaviter & efficaciter pertraxit, sanòsque & incolumes perduxit, præ tot millibus in sæculo relictis, qui vobis longè digniores erant. Quod profectò beneficium tantum est, ut nec totà virâ, nec æternitate totâ, condignas valeatis referre grates; adeòque summè est æstimandum: magnum fuit beneficium creationis, quo acceptis esse & vitam naturalem; at an non majus est beneficium vocationis, quo accipitis esse & vitam spiritualem?

magnum exitit beneficium redemptionis, quo è captivitate Diaboli estis erepti: at estne minus beneficium vocationis, quo è captivitate mundi estis liberati? quid enim emolumenti vobis creatio & redemptio attulisset, si in sæculo diluivo æternum periissetis? Primum igitur hoc & maximum est beneficium, cui accedit secundum, exercitia scilicet spiritualia; quod, si multis ex Infidelibus & Hæreticis contingeret, forsân in viros Sanctos evaderent.

II. *Et ducam eam in solitudinem.* Per hanc solitudinem intelligimus locum à strepitu, turbâ, & tumultu hominum separatum (qui est cubiculum cujusque. Quale olim habebat Judith c. 2. in superiore parte domûs, in quo cum puellis suis morabatur, præcèsque fundebat.) Hic locus aptissimus est ad meditando, orando, conscientiam examinandum, Dei inspirationes audiendum, exercitiisque spiritualibus vacandum, quæ ante negotia magni momenti auspicianda, frequentari assolent. Hujus solitudinis præbuit nobis exemplum Salvator noster: is enim cum opus redemptionis & prædicationis suæ, maximi sanè momenti, esset auspiciaturus, à Spiritu Sancto ductus est in desertum; ibidemque quadraginta dierum oratione, meditatione, & jejunio, ad illud sese quàm diligentissimè comparavit. Matth. 4. Pari modo, dum Apostolis suis octo beatitudines, seu octo axiomata, quibus

omnis Evangelicæ perfectionis summa & apex continetur, propositurus esset; eos in montem, in locum à turbis & tumultu separatim eduxit, in tali enim loco mens est quietior, sibi que præsentior ac collectior, atque ad cœlestia & æterna consideranda aptior.

Exemplum alterum præbent Sancti Patres, qui ad vitæ perfectionem & sanctimoniam aspirantes, in solitudine se aliquamdiu abdebant: ita fecit S. Basilius, S. Gregorius Nazianzenus, S. Hieronymus & alii solitudinis perquam amantes: Ex his S. Hieronymus poenitentiam acturus, & vitam sanctam auspicaturus in solitudinem Syriæ abiit, atque ibidem ad illum invitavit Heliodorum, epistolamque suam hoc claudit celestimate: *O desertum Christi floribus vernans! O solitudo, in qua illi nascuntur lapides, de quibus in Apocalypsi civitas Regis magni exstruitur! O cretus familiaris Deo gaudens! Quid agis Frater in saculo, qui major es mundo? quamdiu te scelerum umbra premunt? quamdiu famosarum urbium carcer includit?*

Exemplum tertium habemus in invictissimo Casare Carolo V. Volvebat is animo maximi momenti negotium, ut scilicet ad instantem mortem, vitamque beatam se disponeret, quod ut commodius faceret, in locum solitarium in Hispania se recepit, ubi liber à turbis, curis & tumultu, sibi & Deo soli vacavit. Quocirca Franciscus Borgia olim sub

eo Dux Gandiæ, in ejus funere rogatus, ut oratione funebri ei parentaret: hoc Thema proposuit, Caroloque adaptavit: *Elongavi fugiens & mansi in solitudine.* Ostendens quam piè & sapienter egisset, qui prius mundum reliquisset, quam mundus ipsum, quod propediem futurum erat. Novum hoc fuit, totique mundo inauditum tanti viri exemplum. *Majior fuit Carolus in sua eremo, quam in Imperio, quia major mundo, æque ac seipso.* Ita noster Sacchinius tomo 2. Annalium Societatis JESU ad annum Domini 1558.

Exemplum quartum habemus in S. P. nostro Ignatio & primis Sociis ejus: qui exercitia & meditationes, quæ Deo revelante & B. Virgine docente hausit, primus Manresæ in spelunca, juxta mare obiit, ac per ea veterem hominem exuit, novumque induit, ac è milite mundi, in Christi militem transformatus fuit. His quoque exercitiis S. Franciscum Xaverium & alios è primis Patribus à sæculi vanitate abstraxit, & in viros spirituales atque apostolicos mutavit; quod non solum primis Patribus, verum etiam innumeris aliis in Societate evenit.

Ecce Charissimi, hoc tantum beneficium ex Dei gratia speciali contigit quoque vobis: habetis maximi momenti negotium præ manibus, scilicet vitam novam, vitam religiosam, vitam Angelicam. Hinc solitudinem ingressi estis; si verò fructum hujus solitudinis & exercitiorum magnum reportare desideretis, diligentiam magnam

ea

ea obire necesse est: non sufficit esse in solitudine corpore, nisi etiam sitis corde & mente: non satis est, secessus simulatus & affectatus, nisi adsit secessus sincerus, in quo quis sinat se duci & regi à Spiritu S. à regula & à Superioribus. Nam ut ait Richardus de S. Victore in Psalm. 28. duplex est desertum & solitudo, una in Idumæa, altera in Cades: *Idumæa* ait significat: *desolatio sanctitatis*. *Cades* verò *desolatio terrena cupiditatis*; in illo *desolatio sanctitas*, regnat *terrena cupiditas*, in isto *absit concupiscentia*, permanet *sanctimonia*. Si quis vestrum non sincero corde se totum tradat exercitiis, nec servanda accuratè servet, sed tantum pro forma, ut dici solet, tantum corpore non mente adsit, evagetur ad exteriora, effundat se per garrulitatem, oculorum curiositatem, aliisque sensualitates. *Idumæa est desolatio sanctitatis*, parum perfectionis acquirat. Quod si verò seipsum bene custodiat, linguam frænct, totumque se exercitiis impendat omni diligentia; erit in Cades, *Desolatio terrena cupiditatis*. Mox dirringet peccatorum laqueos, adnascentur alæ, quibus ad superna evolet, qui plenus erat defectibus, speculum evadet religiosæ observantiæ, & qui velut truncus jacebat in luto passionum, mutabitur in cedrum Libani, quæ non solum seipsam servet à putredine peccati, sed suâ quoque fragrantia Sathanam in fugam convertat.

III. *Et loquar ad cor ejus* Dum quis Allocutio. seder quiete in sacra hac solitudine, & exercitiis spiritualibus vacat, Deus

loquitur ad cor ejus. q. d. r. Loquar non exterius ad aures, sed interius ad cor, mentem & voluntatem, & ingeram ei suæ ingratitude, peccatorumque pudorem, terrorem, odium, quod Deum summum bonum dereliquerit, & creaturis turpiter adhaerit. 2. *Loquar ad cor ejus* & excitabo spem veniæ, & desiderium melioris vitæ, ut anima pœnitens ad Deum ac Dominum suum, quem deseruerat, redeat. 3. *Loquar ad cor ejus*, validum illud rationibus & efficacibus argumentis convincam ac permovebo, atque ita ad me meique amorem & cultum convertam. Sicut Ezechiel c. 36. 26. ait: *Dabo vobis cor novum & spiritum novum*, pro corde terreno celeste, pro animali spirituale, pro impuro, purum ac mundum, emundatum ab omnibus peccatorum inquinamentis; pro vacuo, gratia & charitate aliisque Spiritus S. donis referentem. 4. *Loquar ad cor ejus*, id est ad affectum & gustum ejus: q. d. alloquar blandis & plenis consolatione verbis, deliciisque Spiritus, ac devotionis suavitate reficiam. Quasi sponsus sponsam ad me reverentem excipiam, ejusque cor mulcebo, lactabo, & ad me rapiam. 5. *Loquar ad cor ejus*, dum jam anima se mihi totam offert, ponat & consecrat, mihi jegerit inharere, & mecum colloqui desiderat; presentem me illi sitam quasi sponsus & amicus loquar, erudiam & consolabor. *Quo presente*, ait Richardus de S. Victore in c. 3. Cant. 4. *Innovatur anima, & quasi ei adherens sentit interni gustus dulcedinem*, *intell.*

Intelligentiam spirituales, fidei illuminationem, spes augmentum, charitatis incrementum, compassionis affectum, iustitia zelum, delectationem virtutum. Cum Deo loquens & audiens quid loquatur in ea Dominus Deus. 5. S. Bernardus serm. 57. & 58. in Caut. Ubi explicat. En dilectus meus loquitur mihi, surge prope amica mea, ait Deum in anima devota loqui humilitatem, patientiam, fraternam charitatem, obedientiam, pacem, mortificationem vitiorum, compunctionem, omnemque sanctimoniam.

Oigitur recte exclamat Cornelius Milius illustris nostri xvi Delfis in Hollandia Martyr. *O beata solitudo! O sala beatitudo piis secessuiculis! quam beati, Candidati, qui ad te volat alari, porro à mundiculis!*

Quapropter Charissimi, si has locutiones Dei ad cor experiri volumus; **I.** Libenti & alacri animo hanc sacram solitudinem aggrediamur: nam ut ait Philo Judæus lib. de Abraham. *Vir probus vite quietæ amator, secessum & solitudinem diligit;* instar

Enoch, qui recessit ab omnibus. **2.** Liberali animo ad eam accedamus, ut exigit S. P. N. offerentes nos Deo ad omnia & nos totos ei devotentes. **3.** Animo probè custodito & obserato exactissimè linguam, oculos, aliisque sensus custodiamus, simulque tanquam hortus conclusus & fons signatus, in quo recreationem suam celestis sponfus habeat. Hac ratione evadet exercitiorum solitudo schola virtutum, ut ait S. Basilus in tractatu de laudibus eremi; *Solitaria vita, celestis doctrina est schola, ac Divinarum artium disciplina, illic Deus est, totum, quod discitur: Via quæ tenditur, totum, per quod ad summæ veritatis notitiam pervenitur: Caminus Chaldaicus in quo ferventis incendii vires, orationibus extinguuntur; fornax, ubi supremi Regis vasa formantur, & ad perpetuum nitorem malleo penitentia percussa ac limâ salutifera correctionis erasa, perveniunt.*

Y

EXHOR-

EXHORTATIO II. IN REGULAM V. SUMMARI,

Declarat modum instituendi exhomologesin, de totius vite
anteacta peccatis.

T H E M A.

*Statue tibi speculam, pone tibi amaritudines, dirige cor tuum
in viam rectam. Jeremiae c. 31. 21.*

V E I:

Ex Regula V. Summarii.

agna requiritur in Societate animi & conscientiae puritas, ita ut quodammodo similis videri queat Hierosolymae caelesti, de qua dilectus Domini Discipulus in Apocalypsi c. 21. 27. asserit: *Non intrabit in eam aliquid coinquatum, ut abominationem faciens, aut mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vite Agni.* Sicut hujusmodi peccatis coinquati non admittuntur in Societatem caelestis Patriae, ita neque in Societatem JESU. 1. *Non intrabit aliquid abominationem faciens, id est committens peccata lethalia aut capitalia, peccatum enim lethale est abominatio eorum Deo, Angelis & San-*

ctis; unde haec ante expianda sunt, & usque ad supremum vitae anhelitum non amplius committenda. Si quis enim in Religione, in Societate committeret peccatum lethale, mortuum foret, abominatio foret: abominatio stans in loco sancto. 2. Non intrabit aliquid coinquatum; qualia sunt peccata venialia liberè & advertenter commissa, & in mundo immundo committi solita, eaque graviora; quae omnia expianda sunt confessione generali, nec unquam amplius deliberatè perpetranda. 3. Non intrabit in eam mendacium: id est hypocrita & simulator: nam sicut ejusmodi non intrabit in caelum, sic neque in Societatem: hypocrita & simulator est, qui simulat se esse servum Dei & non est: hypocrita & simulator est, qui in confessione

fectione generali peccatum grave, necessarium exprimendum, dedita opera retinet, adeoque remanet in peccato: Hypocrita & simulator est, qui non habet animum vivendi & moriendi in Societate, panem enim, quem manducat, suffurat aliis dignioribus: hypocrita & simulator est, qui in sinu suo abscondit impedimentum grave seu essentiale, ut vocamus, nec aperit: Talis autem non intrabit in Societatem, in quam non intrat mendacium.

4. *Nisi qui scripti sunt in libro vite Agni.* Nisi quis per sinceram confessionem deleverit peccata sua omnia, & nomen suum, quod scriptum erat in libro mortis, in libro demonis, in libro aeternae damnationis, per gratiam Sacramenti penitentiae, amicitia divina restitutus, scripserit in libro vitae Agni, in libro aeternae praedestinationis; sanè Societate Jesu indignus erit, & malo omine intrabit in eam. Qua de causa sancti Ordinum Fundatores S. Benedictus S. Bernardus & alii ab origine, induxerunt, ut Novitii initio ingressus, Abbati suo, vel Superiori, vel alteri de tota vita confiterentur. Quod & S. Ignatius Parens noster Societati praescripsit in Exam. c. 4. §. 41. unde in regulam quintam Summarium translatum est.

Hac verò de causa S. Patriarcha noster ordinavit, sub ipsum ingressum Tyrocinii exhomologesin generalem; ut mox ab initio à quovis Societatem ingressuro Tyrone tollatur impuritas, scortis scoria peccatorum, quae nullo pacto puritati Agni Immaculati, cuius est Societas, convenit.

Qua verò ratione, exhomologesin hanc de tota vita instituire oporteat, in praesenti exponemus.

I. Quomodo instituenda generalis confessio, optimè explicat Propheta Jeremias c. 31. ac tribus punctis complectitur: *Statue tibi speculam.* 1. Specula turris est, quam ascendimus, ut hostes à longè venientes prospiciamus. Talis specula cubiculum est, in quo exercitia prima peragimus, & circumspicimus hostes, id est, peccata nostra, tam remota & antiqua, ab inenite aetate commissa, quam recentiora. 2. *Statue tibi speculam,* ut specularis, consideres, expendas, peccatorum enormitatem & scditatem, omnia mundi foeda & cadavera superantem; malitiam & venenum, omnem pestem & toxicum vincens, singulorum peccatorum tuorum, & penas promeritas; earumque magnitudinem, varietatem, & aternitatem, ex qua consideratione & meditatione, orietur dolor, detestatio, amaritudo, propositum emendationis ferium, integra & plena vitae emendatio, validasque confessio. Atque ita redderis purus, & dignus, qui è prima, ad secundam probationem, in communione cum aliis puris & perfectionis studiosis auspiciandam descendas. 3. *Statue tibi speculam.* Septuaginta legunt *Statue te ipsam Sion.* Sion significat acervum, statue igitur peccata tua, & collige in acervum & cumulum, in hunc cumulum conjice omnia peccata cogitationum, verborum, operum; conjice omnia peccata aliena, omnia scandala, omnia peccata omissionis,

Y 2 omnia

I.
Examen
confeien-
82.

omnia contra Decalogum, & contra præcepta Ecclesiæ admittit, eaque speculare, perpende malitiam & considera enormitatem.

II.
Contritio.

II. Postquam consideraveris tantam sceleratam & tantum cumulum peccatorum; *Pone tibi amaritudines.* Id est pone tibi, seu elice contritionem & amarorem cordis; pone dolorem, afflictionem, pudorem & confusionem. Contritio, est odium & detestatio peccati, ex quo magnus dolor, tristitia, amaritudo, fletus & planctus oritur. Quemadmodum enim, qui hostem habet infensissimum, quem ingenti odio prosequitur, miserabiliter dolet, & inconsolabiliter desolat, si se videat ab illo victum, ipsique subjectum: ita anima odio habens peccatum, ex odio erga illud dolet, plangit & amaro est animo, quia se peccato subiecit, & ejus nexibus implicavit. *Pone ergo tibi amaritudines,* dole & desole peccata tua. 1. Quod Deum tuum, Summum & infinitum bonum tuum peccatis, tot, tamque sceleris, offenderis, quem summo amore ac veneratione prosequi debebas. 2. *Pone tibi amaritudines;* quod Creatorem tuum ac Summum Benefactorem, tam sapienter, audaciter & proterve offenderis, à quo accepisti corpus, animam & omnia, totque ingentia beneficia, quot sunt vitæ tuæ momenta; & mala pro bonis, pro beneficiis peccata rependeris. 3. *Pone tibi amaritudines,* quod amantissimum Redemptorem tuum, tanta pro te passum, pro te mortuum, & crucifixum, toties, tamque enormibus peccatis offenderis, ejus passionem &

mortem spreveris, ejus sanguinem pedibus quodammodo conculcaveris, eundem denuò crucifixeris, ostentis, ut loquitur S. Paulus, *habueris.* 4. Quod Patrem dilectissimum, filius inobediens, Dominum & Regem elementissimum, subditus rebellis tam scelerè offendendo, *Læse* Majestatis reum te constitueris. 5. Quod Deum O. M. ejusque infinitam potentiam, sapientiam, misericordiam, justitiam, immensitatem spreveris, & despexeris. 6. Quod te ipsum gravissimè læseris, animam propriam occideris, gloriam æternam perdidideris, æterna inferni tormenta, famem, sitim, vermem, ignem, tenebras &c. sempiternas promerueris. 7. Quod proximum quoque læseris, famam ejus læseris, bonis ejus damnum intuleris, eum seduxeris, scandalizaris, & æternæ damnationis ejus causa extiteris. Ob hæc & alia *pone tibi amaritudinem,* & dolorem, confusionemque excita. Qualis verò seu quàm magnus ac intensus esse soleat ac debeat hic dolor, & amaritudo ex contritione progrediens; S. Joannes Climacus in Scala gradu 1. non obscure significat, dum illum dolorem lugentium defunctos, dolori assimilat: *Ante sepulchrum,* inquit, *sedes, nec desistit effundere servidas & ignea lachrymarum guttas, cordisque tacitis mugitus.* Ad eandem quoque doloris amaritudinem Cæsarius Arelatensis hortatur homil. 7. *Non est impossibile aut grave, quod suggero, vel sic lugemus extinctam animam nostram, quomodo alienam carnem mortuam plangimus. Si aut uxor, aut filius, aut maritus*

III.
S. Jo.
Clim.

martini mortui fuerint; in terra se collidant homines, capillos irabendo, & tundendo pectora, in luctu, in abstinentia, in lacrymis, non parvo tempore perseverant. Rogo vos Fratres, exhibeamus animam propria, quod illi exhibent carni aliena.

Omnia hæc præclare: at majorem fletum exigit S. Propheta Jeremias, dum non dolorem, pro quibuscunque defunctis; sed pro unigenito concipi solitum postulat. *Luctum unigeniti fac tibi.* Jerem. 6. 26. *plantum amarum.* Licet enim ad quovis defunctos lugendos amor naturalis extimulet, miserabilis tamen & amplius lugemus unicam filium, in cujus locum nullus alius est qui succedit: sic prorsus dolor & luctus & amaritudo, peccati causâ suscepta esse debent, siquidem animam nobis unicam interfecit, cujus amissionem nequit alia supplere. Quis, quæso, ista expendens, non dolorem super dolorem, non amaritudinem super amaritudinem, non fletum super fletum agglomeret, videns se & propriam animam & unicam interemisse, & Christum Dei Filium crucifixisse & occidisse, ac Deum Summum bonum, Creatorem, Benefactorem, Patrem, & Dominum suum offendisse. Ergo *luctum unigeniti fac tibi plantum amarum;* peccata tua humiliter & integre, tanquam paulò post moriturus consistere & poenitentiam age, fructuque digno: fac poenitentiam nam

III. *Pone tibi amaritudines.* Septuaginta Interpretes legunt *Fac tibi poenitentiam* per rigidam corporis tractationem: Et ut Theodoretus legit: *Sume*

de te ipso supplicium. Jeremias L. c. *Filia populi mei accingere cilicio, & conspergere cinere.* Qui enim Deum Patrem & Filium & Spiritum S. graviter offendit, animam suam unicam & Dei Filium interfecit; nonne si levi, pro tali offensa, satisfactione contentus maneat, potius irrisisse, quam satisfecisse putare se debet? Alias sibi posuit amaritudines S. Fundator noster Ignatius, statim ab initio vita melioris: nam ex cannabe crassa peregrinorum tunicâ sibi comparatâ, quam sune præcinxit; & cucurbita aquaria, ac viatorum baculo instructus, ut primum Deipara Mouserrati templum attigit, confessionem totius vitæ ex scripto fusè apud unum è PP. Benedictinis instituit, tam acerbo dolore, fleuque amaro, toties abruptam, ut tres integros dies tenuerit ac tum sub vesperam, latendi causa, vestitum pretiosum obvio pauperi impertiens, ejusdem centones, ac desuper habitum peregrini induit, noscèntque illam auream B. V. precando & vigilando insumpsit; pugionem cum ense pro anathemate parieti appendit, equum monasterio donavit. Ita omnino nudus, ac solâ deinceps stipe corrogatâ victurus Manresam secessit, & habitationem in nosocomio pauperum & aegrotorum obtinuit; ubi campum sui domandi nactus, in nuda semper humo somnum brevissimum capiens, magnam noctis partem precando transigebat, seque flagellando quotidie, interdum quinies, ter interdum catenâ ferreâ cadebat, aquâ & mendicato pane vivebat. Ita P. Tanneus in vita

pag. 4. Rectè ergo Jeremias: *Accinge te cilicio, aspergere cinere.* Et ut Apostolus monet Rom. 6. 19. *Sicut exhibuistis membra vestra servire immunditia, & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire iustitia in sanctificationem.*

IV.
Vite c.
mendatio.

IV. *Dirige cor tuum in viam rectam,* per propolita bona & firma. Hactenus ambulasti vias curvas, distortas, difficiles, cum impiis ambulans in circuitu, & licet hæc via mundanis & peccatoribus recta videatur, non est tamen recta, quia deducit ad mortem & ad inferos. *Est via que videtur homini recta, & novissima ejus deducunt ad mortem.* Proverb. 16. 25. *Dirige ergo cor tuum in viam rectam: in viam Domini: via Domini recta: in viam iustitiæ, perfectiõis & sanctitatis, quæ recta in cælum ducit.* *Iustum deduxit Dominus per vias rectas & ostendit illi regnum Dei.* Sap. 10. 10. Præclare in hæc sapientis verba S. Bernardus. *Iustum deduxit Dominus, inquit, non alius, quia ipse est de via iniquitatis ad viam veritatis reducere, & deducere per eam. Per vias inquit rectas; via Domini via recta, via pulchra, via plena, via plana. Recta sine errore, quia ducunt ad vitam. Pulchra sine sordibus, quia ducunt ad munditiam. Plena multitudine, quia totus jam mundus est intra Christi sægenam. Plana sine difficultate, quia donant suavitatē; jugū enim ejus suave & onus leve.* Dirige igitur cor tuum à via prava & distorta ad viam rectam, à via iniquitatis ad viam iustitiæ, à via vitiorum ad viam virtutis, & eveniet tibi, quod Jacobo Patriarchæ; *Ostendit illi*

regnum Dei, scalam in cælum portetam, & Deum innoxum scalæ; ita ostendet tibi scalam perfectionis, per quam ad Deum ascendas. Ostendet tibi & invenies regnum Dei, in anima, quod intra nos est, & post hanc vitam regnum Dei, quod in cælo est. De quo rursus elegantissimè & suavissime mellifluus Doctor Loc. cit. *Et ostendit illi, inquit, regnum Dei: Regnum Dei conceditur, promittitur, ostenditur, percipitur. Conceditur in predestinatione, promittitur in vocatione, ostenditur in justificatione, in glorificatione percipitur.* Unde est id: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum Dei.* Sic enim ait Apostolus: *Quos predestinavit, hos & vocavit, & quos vocavit, illos & justificavit, quos autem justificavit, illos & magnificavit.* In predestinatione est gratia, in vocatione potentia, in justificatione latitia, in magnificatione est gloria.

Quare Charissimi, ex his colligamus, quomodo initio vitæ religiois, instituenda sit, de totius vitæ peccatis accurata exhomologes. 1. Ut speculam nobis statuantur, peccata scrutemur, multitudinem colligamus, scditatem & malitiam meditemur, ut cognoscamus & intimè penetremus, atque ira abhorreamus, ut nunquam deinceps iidem inficiamur aut sordidemur, sed omni coinquinatione & abominacione abluta, digni, qui aliis Tyrionibus adjungamur; evadamus. 2. Ponamus amaritudines, & peccatorum probè cognitâ malitia, ea detestemur, dolesmus, deploremus, sicut ob mortem unigeniti, & debitis ea penitus castigemus atque ulciscamur. 3. Ut

cor

cor nostrum in aliam prorsus viam dirigamus, à via peruersitatis ad viam sanctitatis, à via damnationis aeternae, ad viam aeternae beatitudinis, & gloriae rogni caelestis. Quod si fecerimus, ut speramus, pro tam eximio beneficio gratias immortales agamus: si verò defectum nonnullum commiserimus, in quotidianis examinibus, & confessionibus hebdomadariis compensare, & negligentias resarcire al laboremus.

EXHORTATIO III. IN REGULAM V. SUMMARI,

Explicat Confessionis generalis utilitates.

T H E M A.

Confitebor injustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Psalmo 31. 5.

Vel ex Regula.

Confessio generalis, aliquando necessaria est, & tunc nullo modo praetermittenda; aliquando utilis tantum, ac tunc praetermitti potest, nisi Ordo vel Regula te-
cus exigat. Necessaria est in omnibus illis eventibus, in quibus constat, praeteritas vitae confessionis invalidas fuisse. Non quod Salvator noster praecceptum aliquod, de faciendâ confessione generali, post factas bene stas temporibus particulares, tulerit; sed quia, cum ista nullius valoris fuerint, instat praecceptum confitendi omnia peccata vitae, aut illius temporis, quo confessionis Sacramentum fidei susceptum est, eò quod nunquam fuerint ritè confessione expiata. Quare qui per totius vitae decursum, aut aliquam ejus partem, confessus est Sacerdoti non habenti potestatem absolvendi, aut sine ullo prorsus dolore, aut sine ullo pravo examine, aut sine emendationis proposito, aut sine debita

debita integritate, ut cum quis prae verecundiâ, vel prae insigni sollicitantiâ, gravia peccata siluit, adstrictus præcepto est generalis confessionis faciendæ, aut totius vitæ, aut illius temporis, quo similes in confessione defectus admisit. At extra hos eventus, non est quidem necessaria generalis exhomologesis; est tamen admodum utilis. Unde S. P. Ignatius in Exam. cap. 4. num. 41. pro primo Societatis ingressu eam præscribit; propter multiplicem utilitatem, ut ait, *quæ ea in re deprehenditur.*

Quanam verò hæc utilitates sint, in hac exhortatione explicabimus, reducendo eas ad ternas, quas S. P. N. in Lib. Exercitiorum, post examen generale, allegat. Scilicet majorem dolorem de peccatis, majorem cognitionem malitiæ peccatorum, meliorem præparationem ad Sacramentum Eucharistiæ.

I. Utilitas confessionis generalis, maior dolor de peccatis.

I. Utilitas prima, quam S. Fundator L. c. allegat est hæc: quia *confitenti multo plus commodi & meriti accedit, ob dolorem scilicet de peccatis, & malitiâ vitæ præteritæ, quæ ita sentit vehementiorem.* Confitenti plus imprimis meriti accedit, 1. Propter victoriam insignem sui, quâ posthabita confusione maximâ & famâ propriâ a honore, omnia etiam occultissima & foedissima peccata Sacerdoti revelat, qui actus cum maximam in se contineat difficultatem, ob verecundiam homini innatam utique, valde multum commodi & meriti inde ei accedit. 2. Non solum ob Sacramenti poenitentiae dignitatem & vir-

tutem, quâ meremur gratiam Sacramentalem, sed & ob sedulam hominis cooperationem, laborem, satisfactionem, per poenitentias, orationes, indulgentias, meritum valde augetur. 3. Quod S. P. N. potissimum attingit, meritum augetur ob dolorem vehementiorem de peccatis, & malitiâ vitæ præteritæ; nam omnibus totius vitæ peccatis, quasi unico intuitu conspectis, majorem ex eis dolorem, majus odium, majorem detestationem concipimus, qui actus meritum mirificè auget: nam ut Job audiens singulos servos, qui singulas adversitates nuntiabant, dissimulavit quidem & siluit, at veniente ultimo famulo, qui omnium filiorum mortem patefecit, tunc visis tantis calamitatibus dolore concussus: *Surrexit & scidit vestimenta sua, & tonsis capite corruit in terram & adoravit.* Job. c. 1. 20. Ita homo qui in singulis confessionibus, quasi aeneus apparebat, nec timorem aut dolorem sentiebat, tot simul flagitiis, tot fuditibus, tot iniquitatibus confideratis, solet magno timore concuti, magno dolore percelli, & ad verissimam contritionem excitari. Valde itaque hoc auget meritum, ita ut majori luce, pudore, dolore, & diligentiori discussione, una hæc, si potuerit, meritum omnium aliarum excellat. Ecce quantum meritum! Huic merito S. Pater addit quoque *plus commodi* ex generali confessione accedere confitenti: quodnam verò illud? quod omnium aliarum particularium confessionum, si quis fuerint, defectus suppleat,

II. Humilitas, respectum sui, amor Dei

pleat. irritaque redintegret: Ecclesia in alio licet genere nobis facem praefert; hæc namque unam solennitatem omnium Sanctorum instituit, in qua cunctarum solennitatum totius anni, defectus suppleremus; ita nos Ecclesie Filii piam matrem imitamur, dum uno insigni actu, aliam confessionum defectus diluere, & merita perditam restaurare conamur; præbuit etiam exemplum nobis ipse Christus Dominus & Magister noster, qui sicut à baptismo Joannis, tanquam insigni ac stupendo humilitatis actu, perfectionis prædicationem cepit; ita nos ab insigni quadam dejectione & confusione vitam sanctam & perfectam in Religione ordinamus. Accedit quoque commodum religiose communitati, ne ad eam peccatis non abolicis descendentes, vitia illi affricemus & ipsam collatis è sæculo peccatorum sordibus inficiamus. Atque hæc est prima exhomologes generalis utilitas; ingens nimirum, commodum & meritum.

II. Altera utilitas, quam S. Fundator noster L. c. insinuat, est: *quoniam inspecta, per spirituales exercitationes, longe quam antea, manifestius, natura & malitia peccatorum, tanto amplius commodum & meritum percipiuntur est.* q. d. perspecta per meditationes clarius, quam antea, natura & malitia peccati dum scilicet in exercitiis spiritualibus, naturam & effectus peccati perpendimus, & invenimus quod sit 1. Transgressio legis divinæ 2. contemptus Dei 3. recessus & averio à primo suo principio,

& conversio, seu accessus ad creaturas. 4. summa ingratitude, inobedientia & rebellio contra Deum, quæ ex Angelis, Diabolo turpissimos, & ex Dei amicis, hostes & inimicos, damnationis æternæ reos efficit. Ad hæc dum meditatur mortem, judicium, infernum, tanquam justissimas peccatorum pœnas à Deo inflictas; dum hæc inquam meditatur, manifestius naturam & malitiam peccatorum percipimus; eaque perspecta, commodum & meritum amplius percipimus. At quale? Primum commodum & meritum quod ex clariore peccati notitia oritur est, cognitio vera sui, & vera humilitas: videt enim homo peccator, quale hæcenus fuerit apostema & ulcus, quàm sœdum, quàm horrendum, ex quo tanta peccatorum sanies profluxit. Videt quàm abominabilis cloaca cor ejus fuerit, ex quò talis peccatorum fœtor & sordes prodierunt; ac sese profundè humiliat, coram Deo se confundit, superbiam sæcularem abjicit, suavi jugo Christi humiliter humeros subjicit, & dum agnoscit, Luciferum, ob unicum peccatum lethale, æternis addictum suppliciiis; se verò tam multa commisisse scelera cernit; torus attonitus & confusus infra Luciferum se abjicit, profundissimum inferni locum sibi attribuit, justissimumque esse agnoscit, ut etiam simplicioribus & minimis Fratribus subjiciatur & postponatur.

Secundum commodum & meritum ex dicta malitia peccati cognitione scaturiens est, non solum ingens detestatio, odium & horror cujusvis peccati,

Z

cati,

cati, ita ut cum S. Anselmo dicat: *Si inde viderem peccatum, hinc verò reseratum infernum, mallet vivens sine peccato ad infernum descendere, quam ullum peccatum contra Deum meum perpetrare.* Verùm etiam valde magnum odium sui ipsius, quo se & carnem suam rebellem persequitur; quo stimulante statuit tantam suam malitiam vindicare. Deo illatam injuriam refarcire; voluntariis operibus peccatis carnem castigare, peccatorum radices extirpare, passionésque animi indomitas mortificare: atque ita implere, quod suadet Apostolus ad Titum c. 2. *Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri (in vocatione, in exercitiis, in illuminatione mentis) erudiens nos, ut abnegantes impietatem & secularia desideria, sobrii & iusti & pie vivamus in hoc seculo, expectantes beatam spem & adventum gloriae magni Dei & Salvatoris nostri.* Has ergo impietates, concupiscentias, & desideria prava initio statim damnamus, eis valedicimus, ea abnegamus, evellimus, abjicimus, conculcamos, ut in eternum non redeant, nosque ad pristina peccata reducant. *Toties, ait S. Hieronymus, regamus nos, quoties priora vitia calcantes, desinimus esse, quod fuimus, & incipimus esse, quod ante non fuimus.* Ut qui prius superbus, ebrius, obsecenus, iracundus fuit; abneget se, incipiatque esse humilis, castus, sobrius, mansuetus, & suã sorte contentus.

Tertium commodum & meritum est: amor erga Deum. Nam quò manifestius cognoscimus malitiam peccatorum nostrorum, & multitudi-

nem eorundem, eò quòque clarius infinitam Dei Bonitatem, Sapientiam & Potentiam agnoscimus. Et 1. quidem bonitatem: videntes enim iniquitates nostras esse innumeras & gravissimas, & ipsius nihilominus infinitam clementiam, quã nos non abjecerit, ac bonitatem, quã fecerit nos in visceribus animæ nostræ sentire suavitatem misericordix suæ, qui *facit solem surripi super bonos & malos, misericordè ad redamandum inflammamur.* 2. Agnoscimus infinitam ejus Sapientiam, qui tam suaviter sciverit vincula mundi, quibus conficti tenebamur, abrumperè, ac per tam suavia media nos ad se trahere, & ad vitam religiosam, meliorem allicere. 3. Agnoscimus ejus ineffabilem potentiam; qui tot scelera & improbitates auferre possit, & velit per ministros suos, necnon quadriduanum mortuum, jamque foetidum, solo verbo possit ac velit resuscitare. *Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, & humilia respicit?* Psalm. 112. 5. Sic tu Domine JESU Rex potentissime, nos pauperes, inopes, sordidos, & ceno peccatorum collo tenuis immersos, de stercore elevas, & collocas cum principibus populi tui! An non meritò ingratitude nostram agnoscimus? an non tepiditatem meritò damnamus? an non jure in amore tam boni Dei, tori inardescimus, & offensas ejus fidelibus servitiis compensare desideramus? Hac sunt commoda, ut alia omittam, è confessione generali promanantia, maximi sanè æstimanda.

III. Tertia

III. Tertia utilitas confessioni generali à S. Patre attributa, est: *Quia, inquit, consentaneum est hominem, sic rite confessum atque dispositum, multo melius se habere ad Eucharistia sumptionem, qua maxime confertur & ad fugam peccati, & ad gratia recepta conservationem & augmentum L. c.*

Nam præter antedicta commoda, humilitatem, charitatem, castigationem corporis, & abnegationem vitiorum, quæ optimæ ad SS. Eucharistiam, prævia dispositiones sunt. Accedit ex confessione generali.

1. Puritas anime a peccatis jam mundata. Quæ domus Principi suscipiendo, non prius à fordibus expurgatur, ut deinde exornari queat? in domum nostram veniet Rex Regum, & Princeps Principum, cui confessio generalis mundat anima domum: *Lavabis me & super nivem dealbabor*: ait Psalmista Regius Psalm. 50. Quæ sponsa, ad regales sponsi nuptias, corpus suum exornatura gemmis & unionibus, non à lotionem, & macularum faciei absterfione, ornatum sui incipit? inquit Estheris, quæ anni spatio lavabatur, ungebatur & oruabatur, ut regio conjugio cum Assvero jungeretur. Esther. cap. 2. 3. Anima nostra Christi Sponsa est, hæc loca Sacramento penitentia, purior aptiorque est unioni cum Christo Rege & Sponso amantissimo.

2. Majus desiderium & appetitus alimonia cælestis: qui enim malos humores in stomacho retinet, edere nequit cum appetentia: his verò ex-

pulsis, orexis & famés nascitur.

3. Tranquillitas conscientia: Christus enim Eucharisticus in anima tranquilla & pacata, atque à spinis peccatorum expurgata tanquam in lectulo florido ac nitido libentissimè, jucundissimeque quiescit. Hæc autem tranquillitas obtinetur, dum onus peccatorum, instar montis incumbentis humeris nostris, & aggravantis, excutimus, spinas peccatorum pungentes evellimus, & mundati jam, læto corde Deo servimus. Et licet quandoque Deus, nonnullos scrupulos & anxietates, in poenam peccatorum præteritorum temporalem, aliquamdiu relinquat; eas patienter ferre, sed non nimium immergere aut anxietate nimia torquere nos oportet. Dum enim fecimus quod potuimus ex parte nostra, contenti pacatique esse debemus. Sequendo consilium doctissimi ac piatissimi Joannis Gersonis. p. 3. de remed. pusillanimitatis; ubi ait: *Si semel conscientia diligenter excusata, cum dolore debito, sacerdoti idoneo confessus es, animo nihil celandi, & sic absolutus es, securè apud te statue, rite te expiatum, omnemque scrupulum & metum de pelle, nisi aliquid perspicuè occurrat, quod certo memineris, te non dixisse.* Hæc itaque est melior ad Eucharistiam sacrosanctam dispositio; quæ præmissa, illa maxime confertur ad fugam peccati, tanquam certum amuletum & antidotum: & tanquam alimonia cælestis roborat, confortat, in gratia conservat, eamque mirificè augmentat.

Atque hæc Charissimi, sunt com-
moda & merita, quæ Sanctus Patri-
archa nosse allegat, ex quibus dilu-
cidè perspicimus, quanta gratia sit,
peccata sua, præviâ recollectione o-
ctiduanâ, meditatione, examina-
tione, discussione, exhomologesi to-
tius vitæ, expiare: O quantum be-
neficium! quod si multi sæculares,
multi hæretici, multi ethnici obtine-
rent, ad magnam fortè vitæ sancti-
moniam pertingerent? quanta com-
moda & merita, dolor vehementior,

particularium confessionum redinte-
gratio, vera sui cognitio, peccato-
rum detestatio, carnis mortificatio,
Dei dilectio. Puritas animæ, Eucha-
ristiæ præparatio, conscientia tran-
quillatio, delictorum fuga, confer-
vatio in gratia, & ingentia hujus in-
crementa? pro quibus commodis &
meritis an non summas nos oportet
Deo referre grates, animûmque gra-
tum, fideliter ac ferventer ei-
dem serviendo, reipsâ
demonstrare.

EXHORTATIO IV. IN REGULAM V. SUMMARIÏ

De Confessione semestri & annua.

T H E M A.

Negotiamini, dum venio. Luca c. 19. 13.

Vel ex Regula.

Causas institutæ à
S. Fundatore no-
stro exhomologe-
ses generalis, sub
ingressum Societa-
tis peragenda, ex-
hortatione proximè precedente assi-
gnavimus: sed cur obsecro, quot an-

nis, aut semestribus, semestrem, an-
nuamve reperi voluit? nonne una om-
nium totius antea vitæ noxarum
expiatio abundè suffecisset? existi-
mant nonnulli, causam esse, ut ziza-
nia peccatorum repullulantia annuè
amputaremus, quo hortus animæ no-
stra foret mundior: alii censent ei-

NOTUM

motum ratione, ut admissum fortassis in exhomologesibus particularibus defectum, aut ositantiam compensaremus: alii autumant, causam esse, ut Superiores, ac Directores spiritus, sibi commissos, magis perspectos haberent, & vel de profectus ubertate gauderent; vel pro sterilitate corrigenda, sarculum, stercoreationem, & irrigationem copiosiore adhiberent: Hortulanorum enim est, plantas suas cognoscere, earum incrementum, decrementumque considerare, & opem ferre: alii judicant, finem intentum esse, ut voluntas in vocatione & propositis bonis amplius, firmiterque solidaretur, & opus Diaboli destrueretur: alii denique volunt, S. Patriarcham desiderasse, ut Filii sui more prudentum mercatorum, & Oeconomorum, annis singulis vitæ rationes inirent, & perficerent; ut cum Dominus venerit eas exacturus, perfectas liquidatq; valeant exhibere. Omnes rationes prædictas approbo, sed postrema placet in præsentem, eveniet enim nobis in hora mortis & iudicii particularis quodammodo, quod Regi Balthasari; cui scriptum in pariete: *Mane, Thecel, Phares*, Numeravit, appendit, divisit. Ut igitur in illa hora rationes nostræ subsistant: Ostendam, quomodo pro exhomologesi semestri aut annua oporteat nos opera nostra numerare, appendere, dividere; mala à bonis discernere; ne in illa die à Deo numerentur, appendantur ac dividantur.

I. Verbum primum Balthasari Regi in pariete scriptum: fuit, *Mane*,

id est numeravit. Mercatores & Institores post navigationem longinquam, semestri aut anni spatio peractam, recolligunt se, perpensisque empti venditque rationibus pecunias numerant, ut dispiciant, quidnam aut lucri fecerint, aut damni subierint: quod si damnum se incurrisse deprehendant, ejus causas indagant, ut deinceps caveant, novisque spebus conceptis, futuram navigationem & negotiationem feliciter instituant.

Charissimi, omnes nos mercatores sumus: omnibus à Patre Familias talenta concessa sunt; omnibus dictum est: *Negotiamini dum venio*. Lucæ c. 19. 13. Itaque negotiandum est nobis non mercibus terrenis & vilibus, quales mundi Institores tractant; sed pretiosis, spiritualibus & celestibus: ne autem detrimentum patiamur, ac tandem foro cedere cogamur; more negotiatorum mundi quot annis aut semestribus computum inire, & rationes perficere necesse est: ne in nos cadat illud Christi Domini acroama: *Filii hujus sæculi prudentiores in generatione sua sunt, filii lucis*. Lucæ c. 16. 8. Atque ut impleamus S. Patris nostri præscriptum, qui voluit, ut nondum in gradu constituti, quot semestribus; gradum verò ultimum adepti, quot annis generali exhomologesi, ab ultimâ inchoando, peccata admissa expient.

Quod ut debito modo præstetur ab omnibus, pro semestri triduana, pro annua exhomologesi, octidua ascensis instituitur: atque in ea primo loco implendum, *Mane*, numeravit lucra &

& detrimenta expendenda, considerandumque, num omnia fuerint in pondere, numero & mensura peracta. Numerant ergo Novitii 1. unius anni spatio, peractas meditationes matutinas 365. totidemque vespertinas, univrsim 730. simulque examinant preparationes, recollectiones, voluntarias distractiones, & negligentias in praeiudicis commissas. 2. Numerant examina conscientiae meridiana 365. vespertina totidem; id est, simul 730. & dispiciunt, quam seigniter conscientiam discusserint, quam perfunctorie dolorem excitarint, quam inefficacia irritaque proposita formarent. 3. Numerant examina, ut vocamus, particularia 730. & inquirunt, num vere vitia suppresserint, defectus correxerint, virtutes acquisiverint. 4. Numerant exhomologeses, Synaxes, Sacra. exhortationes, lectiones asceticas, ac reliqua spiritus exercitia: & indagant, quae ex eis lucra, quae damna retulerint, & quoniam Deus etiam iustitias iudicabit, ipsi hoc iudicium praeveniunt. 5. Numerant, quot etiamnum passiones, inclinationes pravae, consuetudines mala, & habitus vitiosi in eorum corde vigeant, quamque noxios ac virulentos effectus produxerint. 6. Numerant denique peccata, negligentias, imperfectiones, cogitatione, verbo, opere, & omissione perpetrata; quae ex dictis radicibus, veluti zizania nociva propullularunt. Numeratione absoluta, omnia considerant, multitudinem cogoscunt, de noxis dolorem concipiunt, emendationis proposita firma sta-

tuunt; atque ita demum pro tribunali sacro ea expiant, & eorundem veniam consequuntur; non sine animi tranquillitate & gaudio, de rationibus anni illius aut semeltris liquidis & perfectis.

O quantum hoc est Dei beneficium! quam eximia gratia à Deo per S. Ignatium nobis concessa! quae si careamus, quam confusas fortassis essemus in hora mortis & iudicii particulari habituri rationes! certo enim veniet iudex & villicationis ac negotiationis cujusvis nostrum rationem exiget; idemque quod Regi Chaldaeo, nobis oggeret: *Numeravit regnum tuum & complevit illud.* Id est, *numeravit* statum, officium, regimen & functionem tuam; *numeravit* annos, menses, dies, horas, minuta; verbo, omne tempus tuum & jam *complevit illud*: & si hoc ad annos plures, v. g. 42. ut mihi melius coetaneis accidit, extensum & prorogatum fuerit; vide, quam ingentes tibi incumbant reddenda rationes: numeravit enim & tunc tibi oculos ponet, ac numerabit annos 365, meditationes, & consequenter de annis 42, 1330. meditationes. Numerabit bina indies examina, quae univrsim conficiunt triginta millia, sexcenta, sexaginta: & totidem examina particularia. Numerabit tot millena sacrificia, tot millenas confessiones & synaxes, tot millenas lectiones & exhortationes: si autem ad peccata & omissiones devenerit, quantum chaos, quam incredibilem numerum calculaturum arbitraris! si enim ut Job ait: gressus omnes dinumerat: peccata non dinumerabit? O charissimi, quis ad

Il.
Thecel,
appetit.

tam

tam exactam arithmetica non timeat? si Balthasar Rex ad ignotam manum scribentis, ita trepidavit pra timore, ut genua ad se invicem colliderentur: quid vobis accidet ad conspectum irati Judicis? quis pavor corda vestra concutiet? ne id vobis eveniat, exactas accuratasque quot semestribus conficite rationes: aspiciate diligentiam secularium in annuis suis rationibus concinnandis, & cavete ne in vos quadrer illa Christi Domini sententia: *Fili hujus saeculi prudentiores in generatione sua sunt, filii lucis.* Luc. 16. 8. Sed omnia in numero, pondere & mensura disponite: & liquidas in fine vita rationes exhibebitis.

II. Verbum alterum Regi Balthasari in pariete scriptum fuit, *Thecel*, id est, *appendit in statera*. Mercatores monetam auream argenteamque, quam lucrantur, aut pro mercibus obtinent, explorant, nummum justum sit ponderis ac valoris, atque in statera seu bilance monetaria librant: nonnunquam etiam lapidem lydium adhibent, ut asrum ab orichalco discernant; pecunia adulterinam falsamque a probata separant. Pari modo dum nos in aese annui aut semestri ad generalem exhomologesin comparamus, omnia nostra opera, etiam bona appendenda a nobis sunt in statera examinis, ut, num pondus suum habeant, dijudicemus: quis enim ex nobis vita aede accurata est & sancta; ut cum Jobo sustinere atque asserere audeat: *Ipse Deus considerat vias meas, & cunctos gressus meos dinumerat: si ambulavi in vanitate, & festinavi in dolo pes meus, appendat me*

in statera justa, & sciat Deus simplicitatem meam. Jobi c. 31. 4. Hoc est, Deus sententiam suam declarat innocentiam, puritatem & fidelitatem meam in servitio ejus; quam actiones meas omnes, juxta regulam Divinae legis direxi. At quot quisque nostrum est, qui ad hanc Dei stateram provocare, & se offerre audeat?

Quisquis igitur id non audeat: appende in statera opera tua & virtutes, scilicet humilitatis, devotionis, patientiae, obedientiae, poenitentiae & caritatis: & examina, num justo pondere gaudeant: quodque inde consequitur, num justum, debitumque valorem ac pretium apud Deum inveniant. Appende itaque in statera, & dispice opera; num intentione sincera, requisita attentione, debita circumspectione, intentione, extensione, fervore, charitate sint praedita, convenientibusque circumstantiis personae, loci, temporis vestita. At undenam hoc deprehendes, aut colliges? More mercatorum, uni lanci pondus a Rege aut Republica taxatum signatumque impone, alteri vero auream argenteamve monetam: id est uni lanci injice praeccepta Dei, & Ecclesiae, atque Societatis Regulas; alteri opera tua, ac dispice num illis sint conformia, atque ita pondus facile invenies. --- Deinde lydium applica lapidem, ut, num aurea sint, an cuprea, argentea an plumbea, pateat: saepe numero vitium virtutis veste se palliat: saepe putatur esse charitas & est carnalitas, ait Thomas Kempensis: & ut S. Albertus M. in paradiso, meminit: Dissolutio, spiritualis mentis latitia creditur; loquacitas censetur affabili-

tas, pigritia, morum gravitas! tepor, discretio; hypocrisis, sanctitas, pertinacia constantia; sed sicut falsis denariis nihil boni emitur, sic nec falsis virtutibus regnum cœlorum acquiritur. Ex adverso non raro à Tyronibus, aliisve passione excœcatis, virtus, vitii nomine insignitur: nam ab imperfectis hæc, aut imperitis, quod ex vera humilitate nascitur, ex vana gloria profecti creduntur, quod ex pura, sanctaque intentione oritur, ex hypocrisis promanare existimatur: & quod ex zelo iustitiæ, aut amore regulæ procedit, ex zelo vindictæ provenire mali interpretes arbitrantur. Omnia itaque appendenda sunt in statera: quod nisi feceris

In hora mortis & iudicii particularis, Iustissimus rerum Arbitrator omnia opera tua appendet in statera veritatis, eaque ponderabit exactissime: & si levitatemprehenderit; an non oggeret tibi, quod Balthasari Regi Babylonix: *Thecel*, id est, *Appensus es in statera, & inventus es minus habere*. Appensus es cum virtutibus, cum bonis operibus, omnibusque actionibus tuis vitiosis & inventus es minus habens: *Non invenio opera tua plena*; Apocal. 3. 1. Sed defectuosa, vacua, inania pietate & virtute, minusque habentia, quam tu ipse arbitreris.

Ne id nobis in mortis hora accidat, voluit S. Patens noster ut præveniremus, singulisque semestribus vel annis, omnia opera nostra in statera examinis collocari, rationes & computa exactè iniri, debita exhomologesi accurata aboleri, ut coram Iudice supremo, probè subsistamus,

III. Tertium, quod Balthasari cum terrore ob oculos positum fuit, est *Phares, divisit*. Mercatores pecunia numeratâ, ponderatâ, & probatâ, lucraque deprehensa; falsam & adulterinam, ac iustò leviozem, à pecunia probata & iusta dividunt & separant; falsam abjiciunt, bonam verò in thesauris suis reponunt, ut inde honestè vitam transigant, ac necessaria sibi comparant. Pari ratione, Societatis religiosus, singulis semestribus aut annis, opera sua, tanquam monetam, dividit; bona à malis, à perfectis vitiosa separat; illa tanquam libro vitæ jam inscripta, Deo offert & commendat; hæc autem contritione & confessione eluit, expungit, & deinceps corrigere statuit.

Regi Babylonix in pariete scriptum: *Phares; divisum est regnum tuum, datumque est Persis & Mediæ* ita, Charissime, aliquando dividetur quoque regnum tuum, & quidem quadruplex: unum est extra te, in terra, aliorum prope te, tertium intra te, quartum supra te. 1. Dividetur regnum mundi; quidquid enim mundus habet bonorum, voluptatum & honorum, mors dividet, & à te separabit ac tollit. 2. Dilectum corpus tuum, quod prope te est, & cui anima, omnes ejus facultates gubernandæ, præsidet, mors dividet: atque hæc divisio, tanquam rei charioris, priore est amarior. 3. Regnum Dei, quod intra te est, id est virtutes, & opera gratiæ & charitatis dividet. Et si quis infelix, quod longè absit ab omnibus nobis: in hac vita, fidem & spem à charitate & gratia diviserit, & in hac divisione, vitam clau-

ferit,

ferit, vix illi huic enim Deus omnia auferet, & iusto iudicio, nec per fidem vivam, nec per spem, nec per gratiam habitabit in illo ultra in sempiternum.

4. Hac divisione facta sequitur postrema, ut qui in gratia, nondum omnino expurgatus decedit, tantisper à celesti gloriâ separetur, donec in igne purgante penitus emundetur; qui verò in peccato lethali diem suum obit, dividatur aeternum à regno caelorum: & audiat tremendam illam sententiam Prophetæ: *Separatur impius, ne videat gloriam Dei. Isaia c. 26. 16.*

Ne tali modo dividamur, nos ex directione S. Patris nostri opera nostra in ascensu spirituali separemus, diligentissimè; ut rationes nostræ omnium annorum sint liquida & perfecta, ut cum fiducia & gaudio hinc discedamus; exemplo R. P. nostri Alphonsi de Avila zelosissimi Ecclesiastæ; qui febris ardente correptus, omnibusque supremis mysteriis munitus, de propinquo laborum suorum termino, & felicitatis semper duratura principio, ingens gaudium prætulit, ad quam spe certa anhelabat. Die postero cum ægrotum inviseret Archiepiscopus & unâ Medicus: hic instanter ab Alphonso rogatus est, ut quantum sibi vitæ adhuc restare censeret, liberè ediceret: qui non nihil quidem tergiversatus, postquam tamen mirâ tranquillitate compositum Patris animum advertit, clarè edixit, non superesse ultra quatuordecim horas. Quo responso tanto exultavit gaudio, ut continuò se in lecto erigens, manum Medici arreptam osculo petierit, exclamans: Bona nova

à Deo atulisti, tam faustum dicendo nuntium. Obiitque in ~~se~~ adstantium lacrymas Granatæ Anno 1556. 17. Octobris, anno ætatis tricesimo. Tannerus pag. 61. Liquidas sanè Pater ille suas rationes habuit, unde tanta lætitia & confidentia profluxit.

Quare, Dilectissimi, si in hora mortis & iudicii particularis oculos Iudicis læto vultu, & securâ mente subire cupimus, semeltribus singulis aut annis, rationes nostras irreprehensibiles, liquidasque reddamus: horrendum illud, *Mane, Theesel, Phares; numeravit, appendit, divisit*, nos prudenter præveniamus: atque in exercitiis spiritualibus, annis aut semeltribus, dum ad exhomologesiu generalem nos disponimus, 1. Numeremus mercatorum more damna & lucra: meditationes, examina, reliqua opera bona, adiaphora & mala, ut emendemus. 2. Appendamus omnia & singula in statèra, non dolosa, sed æqua & iusta: atque examinemus, num pòdus suum habeant; num verè virtutes, an verò harum pallio vestita sint vitia. 3. Dividamus mala à bonis, perfecta ab imperfectis, virtutes à vitiis: & bona Deo offeramus ac pro iis gratias referamus; mala verò deploremus, & poenitentia Sacramento expiemus: ita à supremo Iudice nò numerabimur, non appendemur, nec ab ipso dividemur; sed læto alacrique animo mortè aspicemur, & post illam menturâ bonam, confertam, & cogitatam, mercedem condignam & operibus bonis correspondentem in caelis reportabimus.

A a REGULA